

This is a self-archived version of an original article. This version may differ from the original in pagination and typographic details.

Author(s): Nordqvist Palviainen, Åsa

Title: Varför pluggar Angela från Tyskland svenska i Jyväskylä?

Year: 2006

Version: Published version

Copyright: © Kotimaisten kielten keskus

Rights: In Copyright

Rights url: <http://rightsstatements.org/page/InC/1.0/?language=en>

Please cite the original version:

Nordqvist Palviainen, Å. (2006). Varför pluggar Angela från Tyskland svenska i Jyväskylä?. Språkbruk, 2006(1), 9-15. <https://sprakbruk.fi/artiklar/varfor-pluggar-angela-fran-tyskland-svenska-i-jyvaskyla/>

... [Artiklar](#) > Varför pluggar Angela från Tyskland svenska i Jyväskylä?

Artiklar

Varför pluggar Angela från Tyskland svenska i Jyväskylä?

Åsa Nordqvist Palviainen blev överraskad över hur stort intresset för att läsa svenska var bland internationella utbytesstudenter vid Jyväskylä universitet. Hon bestämde sig för att ta reda på vilka motiven var för att läsa svenska, vad studenterna visste om språket och vad de kände till om språksituationen i Finland.

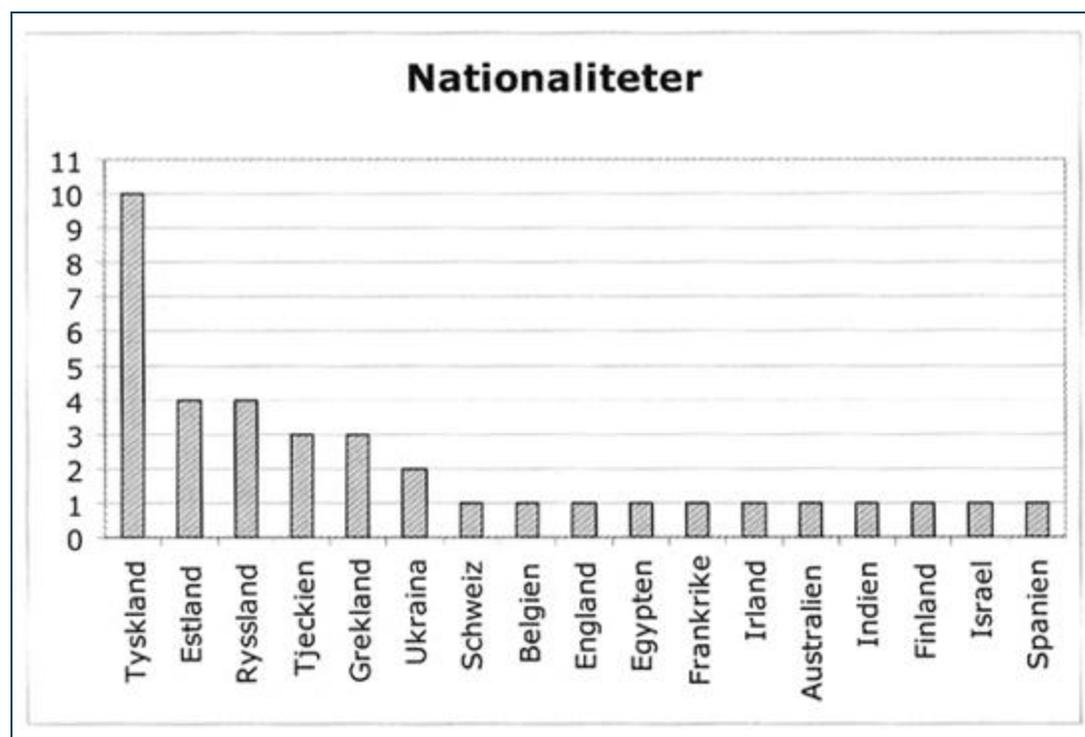
Nästan varje termin kommer det förfrågningar till språkcentret vid Jyväskylä universitet om nybörjarkurser i svenska för utländska studerande. Ofta har vi fått säga tyvärr eftersom lärarresurserna i första hand måste användas till de ca 15 000 studenter som har finska som modersmål och i vars utbildning svenskakursen *Akademisk svenska* ingår. Vid några tillfällen har vi ändå kunnat ge kursen *Swedish for foreigners* och till hösten 2005 tillfrågades jag om jag kunde hålla en sådan nybörjarkurs. Någon månad i förväg skickade jag ut en intresseförfrågan på en sändlista för universitetets utländska studenter. Eftersom jag själv kommer från Sverige och har svenska som modersmål blev jag både glad, rörd och mycket överraskad när jag snabbt fick över 50 svar, från studenter från alla möjliga håll i världen. Jag började nyfiket undra: Vad är det som får så många studenter, i en av de mest enspråkigt finstalande delarna av Finland, att vilja läsa just svenska? Jag bestämde mig då för att låta studenterna fylla i ett frågeformulär vid kursens start och ett vid kursens slut, för att ta reda på det. Det är dessa svar jag skall redovisa här.

Swedish for international students

Kursen gavs under september-november 2005 och hade omfattningen 1 studievecka, vilket i praktiken betydde att vi träffades två gånger per vecka under sex veckor (totalt 24 timmar). Kursen var alltså mycket kort och intensiv. Under denna period behandlades uttal, mycket grundläggande grammatik (verb-, substantiv- och adjektivböjning) och studenterna fick lära sig att kort presentera sig själva på svenska. Vi pratade också om svenska traditioner och svensk kultur, svenskans historia i Finland och finlandssvenskarnas situation. Undervisnings- språket var engelska.

Vid kursens start fanns 37 studenter registrerade (19 kvinnor och 18 män), varav 31 också slutförde kursen. I figur 1 kan man se de sjuutton nationaliteter som fanns representerade vid kursens början. Nästan en tredjedel (10) av kursdeltagarna var från Tyskland, medan åtta kursdeltagare kom från grannländerna Estland och Ryssland.

Figur 1: Fördelning av kursdeltagarnas nationaliteter

Frågeformulär

Det första frågeformuläret delades ut vid första kurstillfället direkt efter att jag hälsat välkommen och gått igenom de praktiska detaljerna kring kursen. Trettiofyra studenter svarade på enkäten. Frågeformuläret var ursprungligen utformat på engelska men i redovisningen av svaren här har frågorna och svaren översatts till svenska.

Frågorna handlade om motiven bakom att läsa svenska, vad de på förhand kände till om språket och erfarenheter av det och dess talare i Finland respektive Sverige.

Vid sista kurstillfället delades ett uppföljningsformulär ut och detta besvarades av 17 studenter. I detta formulär ställdes frågor om hur de nu uppfattade svenska språket efter att ha bekantats med det under kursen, om de tror att de kommer ha användning för svenska i framtiden och om internationella studenter i Finland borde erbjudas bättre möjligheter att studera svenska.

Formulären bestod av öppna frågor så att studenterna kunde svara ganska fritt. Detta innebär också att en och samma person kunde ange flera svar på en och samma fråga. Jag skall här gå igenom frågorna i tur och ordning och för överskådlighets skull har jag i vissa fall illustrerat med diagram.

Vid kursstarten

Varför vill du lära dig svenska?

Denna fråga var den som jag personligen var mest nyfiken på eftersom svenska inte är obligatoriskt att läsa för denna grupp studenter och man kan föreställa sig att de flesta av dem har fullt upp med att lära sig finska. Intressant är också huruvida denna grupp studenter är medveten om den språkpolitiska situationen i Finland. Det visade sig att medvetenheten är mycket hög. I själva verket är det klart vanligaste svaret (n=16) att de vill lära sig svenska för att det är ett av Finlands två officiella språk och en viktig del av det finländska samhället och kulturen. Många påpekar vikten av att kunna svenska om de stannar i Finland och söker jobb. En student skriver så här: *Det är ett nationalspråk i Finland. Jag ser det överallt och jag kan inte förstå det. Jag vill visa finländare att jag lär mig om deras kultur, speciellt vill jag visa arbetsgivare det*

(manlig studerande, Australien). Ett vanligt svar (n=11) är också att de är intresserade av Sverige och svensk kultur och att de antingen varit i eller planerar att åka till Sverige. Det tredje vanligaste svaret (n=10) är att det helt enkelt är roligt och nyttigt att lära sig nya språk. Figur 2 visar hur motiven till att läsa svenska fördelade sig.

Figur 2: Svarsfördelning på frågan "Varför vill du lära dig svenska?"

Andra svar som ges är att man tycker svenskan låter vackert, verkar vara ett intressant språk och lättare att lära sig än finskan. Några studenter har redan i hemlandet läst lite svenska och vill upprätthålla språket och ett par räknar med att så småningom inom sin examen ta den kurs som är obligatorisk för finska studenter (*Akademisk svenska*). Några nämner också att de vill kunna kommunicera med svensktalande vänner eller släktingar. Tre studenter påpekar att svenskan är ett nordiskt och skandinaviskt språk och en del av den nordiska kulturen. Det ger en liten tankeställare att det är så få som nämner den nordiska aspekten. I den dagliga undervisningen av finskspråkiga studenter i svenska är det annars något vi som lärare starkt betonar och tycker är viktigt att förmedla, att man genom svenskan blir en del av det nordiska sammanhanget.

Vad vet/tror/tycker (eng. know/think) du om svenska språket?

Frågan är medvetet ställd så att man kan svara både vad man faktiskt vet om svenskan (t.ex. att det är ett germanskt språk), vad man tror (t.ex. att det är lätt att lära sig) och vad man har

för åsikt eller attityd gentemot språket (t.ex. att det är vackert). En trosföreställning som är mycket stark i denna grupp är att svenska är lätt att lära sig, nära hälften av studenterna nämner det. Detta beror sannolikt på att det är många engelskspråkiga och tysktalande studenter och man redan innan känner till att språken är nära besläktade: *Jag vet att det kommer bli lätt att lära sig eftersom mitt modersmål är tyska* (kvinnlig studerande, Tyskland). Just likheten med tyska och engelska tas upp av nästan samtliga (n=27). Flera studenter tror att det är ett lättare språk att lära sig än finska: *Svenska är inte så svårt som finska* (manlig studerande, Ukraina), *Jag tror att det är lättare att lära sig om man jämför med finska* (kvinnlig studerande, Grekland).

En knapp tredjedel av respondenterna tar också upp hur de uppfattar språket och det som nämns är uteslutande språkets ljudsida: *Jag gillar hur det låter* (manlig studerande, Israel), *Det är ett melodiskt språk* (manlig studerande, Australien), *Svenska låter mjukare än tyska men hårdare och grövre än engelska* (kvinnlig studerande, Estland). I två fall jämförs hur sverigesvenska och finlandssvenska låter, i det ena fallet till sverigesvenskans favör och i det andra fallet till finlandssvenskans fördel. Ett par studenter nämner också att de lagt märke till att finskan innehåller svenska låneord.

Har du hört/sett svenska i Finland? Var och i vilka situationer?

I och med att Jyväskylä ligger i en del av landet som är nästan enspråkigt finskt hör man sällan svenska talas. Studenternas svar pekar just på att man inte i första hand *hör* svenska där, utan man möter det snarare i skriven form. Typiska svar är att man sett svenska på matförpackningarna i affären och att utländska filmer på bio ibland är textade både på finska och svenska. Likaså nämner flertalet studenter att de sett att FST sänder program på TV. Skriven svenska och svenska förmedlad i medierna tycks vara den kontakt med svenska som är absolut vanligast för denna grupp studenter. Det är alltså på många sätt en enkelriktad svenska de möter. Först på tredje och fjärde plats i diagrammet nedan finner vi språkanvändning som består av mer ömsesidig kommunikation där man faktiskt hört svenska talas. I typfallet är det då i svensktalande delar av Finland man upplevt detta, t.ex. i Åbo eller Vasa. Kommentaren från en manlig student som har finskt påbrå men växt upp utomlands är ganska talande för den här gruppens erfarenheter: *I Helsingfors och FST, men ingen förstahandskontakt.*

Det kan givetvis vara så att dessa studenter faktiskt sett eller hört svenska utan att de varit medvetna om att det varit svenska, några av studenterna har till exempel just kommit till Finland och har kanske inte så stor erfarenhet av de språk som talas här, men siffrorna i diagrammet speglar säkerligen också det faktum att svenska sällan hörs talas eller syns i Jyväskylä.

Cirka en fjärdedel av studenterna (N=8) skriver att de har svensktalande vänner eller släktingar vilket gör att de kan ha ett personligt motiv och intresse för att lära sig svenska: De vill kunna kommunicera med sina vänner på deras språk. Så många som nio studenter nämner också att de hört svenska i svensktalande delar av landet, vilket pekar på att de rest en del och har erfarenhet från platser utanför Jyväskylä. Att de hört svenska talas där kan också ha ökat medvetenheten om nyttan av att lära sig svenska.

Anmärkningsvärt är ändå att sex studenter svarar att de varken hört eller sett svenska i Finland: *Tyvärr har jag inte hört eller sett svenska i Finland än så länge* (manlig studerande, Indien). Hos andra är erfarenheten och medvetenheten större: *Svenskan finns överallt här i Finland. Varje produkt har information även på svenska. Skyltar, namn, gator, på TV. Överallt!* (kvinnlig studerande, Estland).

Vad vet/tycker/tror du om Sverige och svenskar?

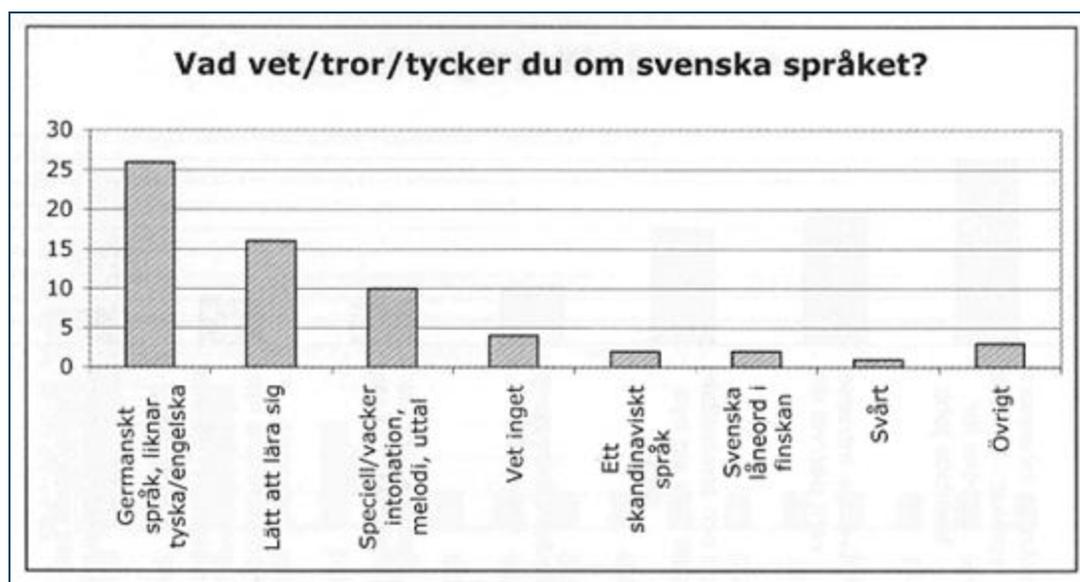
Som redan nämnts ovan svarar ca en tredjedel av studenterna i gruppen att nyfikenheten och intresset för Sverige är motivet för att studera svenska. Det visar sig att sju av de trettiofyra studenterna redan besökt Sverige vid något tillfälle och varit där i alltifrån 6 timmar (i Stockholm i samband med båt kryssning) till att ha bott en lite längre period i Sverige under uppväxttiden. Ytterligare tio planerar att åka till Sverige inom den närmaste framtiden eller lite längre fram.

Vad svarar de då om vad de tänker om Sverige? Förkortningarna ABBA, IKEA och SAAB dyker upp i svaren, liksom författarna Astrid Lindgren, Åke Edwardson och Henning Mankell. Man tar också upp Sveriges och Finlands gemensamma förflutna, välfärdsstaten, och landet beskrivs som modernt, energiskt och snabbt. Någon nämner att politisk korrekthet är oerhört viktigt i Sverige.

Svenskarna är vidare ett folk som gillar design och alkohol och som talar bra engelska. Svenskarna upplevs som vänliga, positiva, öppna, ärliga och toleranta. Ofta jämförs de av studenterna med finländarna och svenskarna sägs då vara mer humoristiska, mer pratglada men också mer formella än sina grannar. En student från Grekland nämner att svenskarna tar tid på sig när de skall fatta beslut och att de gillar att förhandla och diskutera.

För mig var det upplysande att se att man har just denna bild av svenskar eftersom jag tror att svensken traditionellt har en bild av sig själv som ganska blyg och sluten. Däremot påminner dessa beskrivningar mycket om dem som finländare ofta har av sina västliga grannar. En kvinnlig studerande från Tyskland som bott tre år i Finland skriver: *Jag måste dock erkänna att jag påverkas av fördomarna/skämten som finländare har om Sverige*. Hon beskriver inte närmare vad dessa fördomar eller skämt består i.

Figur 3: Svarsfördelning på frågan "Vad vet/tror/tycker du om svenska språket?"

Figur 4: Svarsfördelning på frågorna "Har du hört/sett svenska i Finland?" och "Var och i vilka situationer?"

Så vem är Angela?

På basis av dessa svar skulle man kunna karakterisera den typiska internationella Jyväskylästudenten som vill lära sig svenska att hon kommer från Tyskland och vill läsa svenska för att det är det andra inhemska språket som kan vara nyttigt i framtiden. Hon tror att svenskan är lätt lära sig (jämfört med finska), att det liknar tyska och har i Finland framförallt sett svenska i matbutiken och någon gång på TV samt hört svenska på gatan i Helsingfors eller Åbo. Jyväskylästudenten har alltså viss erfarenhet av de svensktalande delarna av Finland, hon har besökt Sverige (eller vill göra det), gillar svensk litteratur och musik och tycker/tror att svenskarna är glada, snälla, toleranta och pratglada (jämfört med finländarna).

Vid kursens slut

Vad tyckte du om svenska språket?

Många av studenterna svarar att det verkar ganska enkelt att lära sig och att det tycks vara ett logiskt och regelbundet språk. Flera påpekar också likheterna med tyska och engelska vilket underlättar inläringen. En studerande från Ukraina konstaterar: *Det är i alla fall lättare än finska*. Fyra studenter skriver dock att svenska var svårare än de förväntat sig. Den enskilda sak som oftast tas upp som svår är uttalet.

Tror du att du kommer att använda svenska i framtiden?

Av de sjutton som svarade på enkäten är det tolv som tror att de kommer att använda svenska i framtiden. Av dessa är det hälften som tänker att de behöver svenska i Finland i anslutning till jobb eller studier: *Jag tror det är en bra idé att kunna lite svenska om jag söker jobb i Helsingfors eller Åbo* (manlig studerande, Ukraina). *Jag tror jag behöver lite svenska i mina studier. Jag borde kunna läsa böcker om Finlands historia som är skrivna på svenska* (kvinnlig studerande, Tjeckien). Den andra hälften som svarat ja på denna fråga planerar att resa till, jobba eller studera i Sverige. Någon hoppades också kunna kommunicera med sina vänner i Norge.

Fem av de övriga respondenterna svarar kanske på frågan om framtida användning av svenska medan en konstaterar: *Jag tvivlar på det [att jag kommer ha användning för svenska] här i Mellersta Finland. Man behöver det inte här* (kvinnlig studerande, Tyskland). Hon är också den enda av de sjutton som svarat på enkäten att hon bara kanske kommer att fortsätta med sina studier i svenska. Övriga sexton svarar ja på den frågan.

Borde språkcentren i Finland som regel erbjuda nybörjarkurser i svenska?

Den fullständiga frågan löd: Borde språkcentren vid universiteten i Finland, enligt din åsikt, mer tydligt gå in för att erbjuda internationella studenter möjligheten att studera svenska och regelbundet erbjuda kurser? Jag ställde denna fråga eftersom det i dag inte finns några särskilda rekommendationer att följa eller resurser öronmärkta för denna typ av arrangemang vid språkcentren, med undantag för några lärosäten (se vidare nedan). Dessa sjutton studenter som svarade på enkäten vid kursens slut är självklart inte representativa för gruppen internationella studerande som helhet, men jag tycker ändå det kan vara intressant att höra deras motiveringar.

En av studerandena svarar ett klart nej på frågan och motiverar det med *Om du verkligen vill lära dig svenska, åk till Sverige!* (kvinnlig studerande, Tyskland). En person svarar att situationen är tillfredsställande som den är. Övriga svarande tycker att möjligheterna borde vara större att läsa svenska som nybörjarspråk. Man kan dela upp dessa svar i tre kategorier: En tredjedel svarar att det borde erbjudas sådana kurser eftersom svenska är ett av Finlands nationalspråk, Sverige är ett grannland och svenska är en del av *"the Finnish experience"*. En annan tredjedel

av de jakande svaren ger mer konkreta önskemål, som att kurserna borde vara längre, regelbundna och mer detaljerade men samtidigt inte obligatoriska. Den tredje gruppen svar är mycket språkpragmatiska: *Jag tror att för dem som bara stannar i Finland under en eller två terminer är det bättre att lära sig lite finska. För personer som jag, som stannar lite längre och redan kan lite finska, har det verkligen betydelse att lära sig svenska* (kvinnlig studerande, Tjeckien). *Ja, den huvudsakliga anledningen till [att det borde ordnas kurser] ... är att svenska är mer användbart än finska för internationella studenter. Dessutom är svenska lättare att lära sig än finska, så på fem månader kan du tala lite svenska*(manlig studerande, Frankrike). Så ur internationella utbytesstudenters, som är i Finland under en kortare period, perspektiv finns alltså argument såväl för att läsa finska i första hand, som att läsa svenska.

Och framtiden?

De utländska studerande som sökte sig till svenskakursen vid språkcentret hösten 2005 var alltså klart medvetna om svenskans status i Finland och såg nyttan i att lära sig grunderna i språket. Flera av dessa studenter tänker sig en möjlig framtid i Finland. Med tanke på att språklagen i Finland förutsätter att man som offentligt anställd skall kunna betjäna på både finska och svenska gör de ett taktiskt val. De hör också till samma grupp som t.ex. invandrare och unga personer med finskt påbrå som vuxit upp utomlands och flyttar till Finland för att studera och arbeta. De har inte studerat svenska under sin skoltid men förväntas, åtminstone i teorin, ändå kunna svenska när de kommer ut i arbetslivet. Det är mycket troligt att behovet av nybörjarkurser i svenska för dessa grupper kommer att öka drastiskt inom en nära framtid eftersom inflyttarna kommer att bli allt fler och arbetsmarknaden öppnas allt mer för andra än finländska medborgare som gått i finländsk skola.

Behovet och angelägenheten att lära sig svenska är givetvis störst i svensktalande delar av landet och det är också universiteten och högskolorna som ligger i dessa regioner som har ett reguljärt utbud av nybörjarkurser för utländska studerande. Vid en rundfrågning bland språkcentren i december 2005 visade det sig just att lärosäten i Helsingfors, Åbo och Vasa erbjuder kurser för utländska studerande medan språkcenter i övriga delar av landet i allmänhet aldrig eller sällan anordnar sådana. Ofta finns dock efterfrågan även vid dessa språkcenter men ekonomiska resurser och lärarresurser saknas. Man kan nog med rätta ställa sig frågan om det är värt att satsa på denna typ av kurser i enspråkigt finska kommuner som Jyväskylä. Men man

kan också vända på steken, och argumentera som den spanske manlige studerande gör som i enkäten skriver: *Absolut, framförallt i inre delar av Finland som Jyväskylä. Svenska är ett officiellt språk i det här landet och därför borde utbildning [i svenska] garanteras i hela landet.*

SKRIBENT

[Åsa Nordqvist Palviainen](#)

PUBLICERAD

1.1.2006 [1/2006](#)

DELA ARTIKELN

[Till toppen](#) ↑

Språkbruk

Språkbruk är en populärvetenskaplig webbaserad tidskrift om språk utgiven av Institutet för de inhemska språken. Nya artiklar publiceras regelbundet.

Språkbruk har beviljats stöd av Kulturfonden för Sverige och Finland.

ISSN 2343-0621

 Prenumerera på Språkbruks nyhetsbrev.

Kontakta oss

Språkbruk ges ut av Svenska avdelningen vid Institutet för de inhemska språken.

 www.sprakinstitutet.fi

Institutet för de inhemska språken
Språkbruk
Hagnäskajen 6
00530 Helsingfors

 sprakbruk@sprakinstitutet.fi

 0295 333 300

 Facebook

 Instagram

 Twitter

[Kakpolicy](#) [Registerredogörelse](#) [Tillgänglighet](#)